

International JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 29.03.2023
Published /Yayınlanma 31.05.2023
Volume/Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(95), 1099-1106

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3680>
Research Article
ISSN: 2459-1149

Narin BOZAN

<https://orcid.org/0000-0002-1950-4570>

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum / TÜRKİYE

Mahmut BOZAN

<https://orcid.org/0009-0004-3600-3366>

Milli Eğitim Bakanlığı, Diyarbakır / TÜRKİYE

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ ÜZERİNE KARMA ARAŞTIRMA

MIXED RESEARCH ON THE MOTIVATION LEVELS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

ÖZET

Bu araştırmada ilkökul öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, okul türü, okutulan sınıf ve medeni durum değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırma Karma yöntem araştırmalarından birleştirme (çeşitleme) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunu Diyarbakır ilinde görev yapan 246 ilkökul öğretmeni ve nitel boyutunu ise 21 ilkökul öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “İlkokul Öğretmenleri Motivasyon Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Elde edilen nicel verilerin SPSS paket programıyla t-testi, ANAVO analizleri yapılırken nitel verilerin ise içerik analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda ilkökul öğretmenlerinin cinsiyet, medeni durum, yaş ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olmadığı ama mesleki kıdem ve okul türüne göre anlamlı farklılaşma olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin ekonomik durumlarının motivasyon düzeylerini etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, ilkökul öğretmeni, başarı.

ABSTRACT

In this study, primary school teachers' motivation levels were examined according to gender, age, professional experience, school type, class taught and marital status variables. Research Combination (diversification) design, one of the mixed method researches, was used. The quantitative dimension of the study consists of 246 primary school teachers working in Diyarbakır and the qualitative dimension consists of 21 primary school teachers. In the research, data were collected through the "Primary School Teachers Motivation Scale" and a semi-structured interview form prepared by the researchers as data collection tools While the t-test and ANOVA analyzes of the obtained quantitative data were performed with the SPSS package program, the content analyzes of the qualitative data were made. As a result of the analysis, it was found that there was no significant differentiation according to gender, marital status, age and grade level of primary school teachers, but there was a significant differentiation according to professional seniority and school type. In addition, it was concluded that the economic status of teachers affected their motivation levels.

Keywords: Motivation, primary school teacher, success.

1. GİRİŞ

Etkili bir öğrenme için okullarda öğrencilerin aktif katılımı ve ilgi göstermeleri beklenir. Bunun içinde öğrencilerin yüksek motivasyona sahip olmaları ve derslere ilgi göstermeleri gerekir (Nayır, 2017). Yapılan araştırmalarda eğitim sürecinde öğrencilerin merak ettikleri konularda daha çok ilgi gösterdikleri ve öğrencilerin motivasyonunun arttığı zamanlarda öğrenmenin de arttığı görülmüştür. Davranışın devamında motivasyon önemli bir yere sahiptir (Canöz, Ünlü ve Uzunkol, 2019). Bu yüzden öğretmenlerin, öncelikle öğrencilerin, motivasyon düzeylerini belirlemesi ve öğrencilerin derslere aktif katılımlarını sağlamaya çalışması gerekir (Nayır, 2017). Bunun için öğretmenler, öğrenci motivasyonunu arttırmak için geri bildirim, öğrencinin merakını arttırmak, ödül sağlanması vs. farklı tekniklere yer verebilir. Öğrenciler aynı zamanda merak ettikleri ya da ilgi duydukları konuları daha hızlı öğrenirler. Öğrencilerin motivasyonları arttıkça öğrenme düzeylerinin de artması beklenir (Çakmak ve Ercan, 2006; Tahiroğlu ve Çakır, 2014).

Motivasyon bireyin belirli faaliyetleri yerine getirmek için içsel ya da dışsal unsurlardan aldığı güç, istek ve kararlılıkla faaliyetleri gerçekleştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Güloğlu Demir, Demir ve Bolat, 2017; Tohidi ve Jabbari, 2012). Birey istediği bir şeyi gerçekleştirmek için bazı davranışlarda bulunur ve bulunduğu davranışlar sonucunda bireyin ihtiyacı karşılanırsa mutlu olur (Üstün ve Taş, 2021). Yeterli düzeyde motivasyona sahip olan çocukların öğrenmeye daha istekli oldukları buna karşın düşük motivasyona sahip olan çocukların da etkinliklere katılmada isteksiz olabildiği ve istenmeyen davranışları sergileyebilmekte. Motivasyon öğrenmeye ve bireyi bazı davranışları sergilemeye zorladığından dolayı öğrenmenin gerçekleşmesi için ön şartlardan biri olarak kabul edilir (Köyceğiz ve Özbey, 2019).

Motivasyon, içsel ve dışsal motivasyon olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İçsel motivasyonda bireyin bir şeyi yaparken motive olduğu, yaptığı şeyin ve öğrendiklerinin önemli olduğunu düşünür. Birey içsel olarak güdülendiği için dışsal olarak herhangi bir ödül beklememektedir (Tohidi ve Jabbari, 2012; Ünal, Cambaz ve Akkaya, 2021). İçsel motivasyona sahip bir kişi severek isteyerek zevk aldığı bir işi yapar ve bu işlere katılmaktan keyif alır. Dışsal motivasyonda ise bir amaç söz konusu olmaktadır. Örneğin öğrencilerin ödül almak ya da yüksek sınav notu almak için bazı görevleri yapması dışsal motivasyona örnek olarak verilebilir (Bozgün ve Akın Kösterlioğlu, 2020; Yılmaz, 2017).

Gelişmiş içsel motivasyona sahip bireylerin öğrenmelerinin dışsal motivasyona göre desteklenen öğrenci öğrenmelerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. İçsel motivasyona sahip bireyler bir işi başarmak için sürekli bir şekilde çalışmaya devam etmektedirler. Öğrenme istedikleriyle meşgul olurlar, zorlandıkları görevlerde bile devam ederler ve süreçte kendilerini değerlendirirler. Başarılarının kendi ellerinde olduğunu düşünürler ve başardıklarında mutlu olurlar (Özbey ve Aktemur Gürler, 2019). Dışsal motivasyonda ise kişiler dışardan gelecek etkilere bağlı olarak belirli faaliyetleri yapar. Dışardan gelebilecek ödülle bağlı olarak kişinin eylemi gerçekleştirilmesi söz konusu olmaktadır. İçsel motivasyonda kontrol kişide olurken dışsal motivasyonda kontrol dış çevrede olmaktadır (Nayır, 2017; Yazıcı, 2009).

Motivasyon kişileri harekete geçirebildiğinden dolayı akademik olarak öğrenci başarısı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Öğrenci motive olduğu zaman derslere aktif katıldığı ve ödevlerini severek yaptığından dolayı öğrenme düzeyi de artmaktadır. Bu yüzden öğrencinin motivasyonu yüksek tutulması öğretmenler için de önemlidir (Bayındır, 2021). Öğrencilerin aktif olarak derse katılımlarını ve konulara derinlemesine bakmalarını sağlamak, öğretmenlerin hedefleri arasında yer almaktadır (İlgar, 2004; Tahiroğlu ve Çakır, 2014). Ayrıca öğretmenlerden öğrencilerinin en yüksek seviyede nitelik ve nicelikte öğrenmelerini sağlamaları beklenmektedir. Buda yüksek motivasyon düzeyine sahip olan öğretmenlerle yapmak mümkündür. Öğretmenlerinde motivasyonlarının öğrenci motivasyonunu etkilediğinden dolayı öğretmenlerin de motivasyonları öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin motivasyonlarının artması öğrenci motivasyonunu da arttırdığını göstermektedir (Ada, Akan, Ayık, Yıldırım ve Yalçın, 2013).

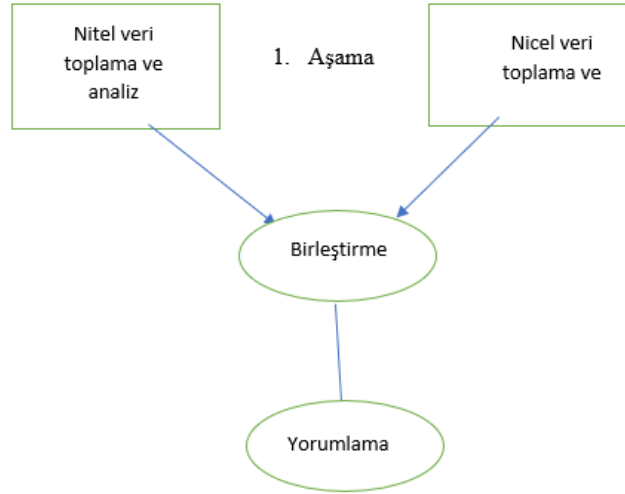
Öğrenci okulda aldığı akademik başarının yanı sıra öğretmenini de kendisine rol model olarak alır. Öğrencinin sınıfının hazırlanmasında, etkinliklerde ve öğrencinin motivasyonu üzerinde öğretmene büyük görevler düşmektedir (Köyceğiz ve Özbey, 2019). Yüksek motivasyona sahip öğretmenlerin işleriyle daha çok ilgilendikleri, yüksek enerjiye sahip oldukları, öğrencilerini kolaylıkla motive edebildikleri ve risk alabildikleri görülmekte. Öğretmenler yeterli motivasyona sahip olmadığında ise öğrencileri de etkilemede yetersiz kalırlar (Akpolat ve Oğuz, 2022; Canöz ve diğerleri, 2019; Güloğlu Demir ve diğerleri, 2017). Kendini motive edemeyen kişilerin başkalarını motive etmesi beklenemez (Katipoğlu 2012).

Bu araştırmada ilkökul öğretmenlerinin motivasyonlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmaktadır.

1. İlkokul öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, okul türü, okutulan sınıf ve medeni durum değişkenlerine göre anlamlı farklılaşma var mıdır?
2. Öğretmenlere göre motivasyon düzeylerini etkileyen etmenler nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma karma yöntem araştırmalarından birleştirme (çalıştırma) deseni kullanılarak yürütülmüştür. Birleştirme (çalıştırma) deseninde nitel ve nicel verilerin ayrı toplanması ile toplanan verilerin analizlerinden elde edilen sonuçları birleştirmektedir (Creswell, 2019).

Şekil 1: Birleştirme (Çalıştırma) Deseni (Creswell, 2019)

2.1. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi 2022-2023 eğitim/öğretim yılı Diyarbakır ilinde görev yapan ilköğretim öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada ölçüt örnekleme modeli kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme araştırmanın amacına bağlı olarak belli niteliklere sahip kişiler oluşturmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Araştırmada ölçüt olarak ilköğretim öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

2.2. Örneklemin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Araştırmada yer alan katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo Demografik Bilgi Tablosu

Değişken	Kategori	Frekans(N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	123	50
	Erkek	123	50
Medeni Durum	Bekar	36	14.6
	Evli	210	85.4
Yaş	20-30 Yaş	12	4.9
	31-40 Yaş	119	48.4
	41-50 Yaş	91	37.0
	51 ve üstü yaşı olan	24	9.8
Mesleki Deneyim	1-5 Yıl	15	6.1
	6-10 Yıl	16	6.5
	11-15 Yıl	63	25.6
	16-20 Yıl	71	28.9
	21 yıl ve üstü	81	32.9
Okul Türü	Devlet Okulu	242	98.4
	Özel Okul	4	1.6
Okutulan Sınıf	1. Sınıf	48	19.5
	2. Sınıf	57	23.2
	3. Sınıf	63	25.6
	4. Sınıf	70	28.5
	Birleştirilmiş Sınıf	8	3.3

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacı kapsamında Diyarbakır’da görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin motivasyon düzeyleri araştırılmak istenmiştir. Araştırmanın amacı kapsamında araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcıların cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, çalışılan okul türü, okutulan sınıf ve medeni duruma ilişkin bilgilerin yer aldığı kişisel bilgi formu, araştırmanın nitel boyutuna ilişkin yarı yapılandırılmış görüşme formu ve bir ölçek kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan nicel ölçme aracı Öztürk & Uzunkol (2013) tarafından geliştirilen İlköğretim Öğretmeni Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert türünde ve toplamda 30 maddeden oluşmaktadır. Nitel boyutunda kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından hazırlanarak uzman görüşü alınmıştır. Üç Türkçe dil uzmanı, bir

ölçe ve değerlendirme alanı uzmanı ve iki eğitim alan uzmanına danışılmıştır. Gelen değerlendirmeler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada maddelerin dil ve anlam açısından bir sorun yaşanmadığı görülmüştür. Bu araştırmanın verileri kapsamında Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .82 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Veri toplamda Google formlar aracılığı ile yarı yapılandırılmış görüşme formları ve ölçek formu Google Formlar oluşturulup veriler toplanmıştır. Ölçek formundaki maddelere ilave bir madde eklenerek eklenen maddenin cevaplanmaması istenmiştir. Cevapsız bırakılması istenen maddelerin doldurulduğu formlar araştırmacılar tarafından incelenerek özensiz doldurulan formlar araştırmaya dahil edilmemiştir.

2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS programına aktararak verilerin normal dağılımına bakılmıştır. P değeri 0.05'ten büyük olması normalliğin sağlandığı anlamına gelmektedir (Can, 2019). İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri ölçeğinin verilerinin dağılımın normal dağıldığı görülmüş (Sig. = 0.2, $p > 0.05$) ve parametrik testler kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde t-testi ve ANAVO analizi kullanılmıştır. Nitel veri analizlerinde ise içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi yapılırken ilkökul öğretmenlerinin görüşleri kolaylık olması açısından “Ö” harfi ile kodlanmıştır.

2.6. Güvenirlik

Araştırmada elde edilen verilerin güvenirliğine ilişkin Cronbach's Alpha güvenirlik testine başvurulmuştur. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha değerinin .82 olarak görülmüştür. .70 ve .99 arasında olması yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğunu ve test puanlarının güvenirlik için yeterli olduğunu belirtmektedir (Büyüköztürk vd., 2009). Elde edilen değerlere göre toplanan verilerin güvenilir olduğu söylenebilir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada elde edilen verilerin nicel ve nitel bulgularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Nicel Boyutuna Ait Bulgular

Bu kısımda araştırmanın nicel boyutunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Nicel kısımda kullanılan ilkökul öğretmenleri motivasyon ölçeğine ait bulgular yer almaktadır. Veri analizinde t- testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır. Analiz sonuçları tablolarda verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri toplam puanlarının ortalama ve standart sapma ait değerler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: İlkokul Öğretmenlerinin Ölçekte Değerlendirmesindeki Puanlara İlişkin Verilerin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek Toplam Puanı	n	\bar{X}	ss
İlkokul Öğretmenleri Motivasyon Ölçeği Toplam Puanları	246	3.91	.35

Araştırma amacı doğrultusunda ilkökul öğretmenlerinin motivasyonları üzerine cinsiyet, medeni durum ve çalışılan okul türüne göre anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır? Öğretmenlerin motivasyonlarının cinsiyet, medeni durum ve okul türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlerin Motivasyon Düzeylerinin Cinsiyet, Medeni Durum ve Okul Türüne İlişkin Puanları

		N	\bar{X}	Ss	t	p
Cinsiyet	Kadın	123	3.9	.33	.30	.75
	Erkek	123	3.9	.37		
Medeni Durum	Bekar	36	3.85	.29	-1.167	.244
	Evli	210	3.92	.36		
Okul Türü	Devlet Okulu	242	3.91	.35	-2.172	.031
	Özel Okul	4	4.3	.20		

* $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmediği, okul türü değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Özel okul ortalamasının $\bar{X}=4.3$; Devlet Okulu ortalamasının $\bar{X}=3.91$ olduğu görülmektedir. Veriler değerlendirildiğinde elde edilen anlamlı farkın özel okulda görev yapan öğretmenlerin lehine olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin motivasyonlarının mesleki deneyimlerine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) analizi ile yapılmıştır. Analiz değerlendirmeleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Motivasyon Ortalamalarının Mesleki Deneyim Değişkenine Göre İncelenmesi

	Kıdem	n	\bar{X}	Varyans Kaynağı	Kt	f	p	
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	15	3.87	Gruplar Arası	.924	.231	1.841	.01*
	6-10 yıl	16	3.73	Grup İçi	30.241	.125		
	11-15 yıl	63	3.94	Toplam	31.165			
	16-20 yıl	71	3.97					
	21 yıl ve üstü	81	3.89					
	Toplam	246	3.91					

*p<0.05 düzeyinde anlamlı fark

Tablo 4 incelendiğinde ilkökul öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine göre motivasyon düzeylerinde anlamlı fark (p <.05) çıktığı görülmektedir. Anlamlı farkın 6-10, 11-15 ve 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. Anlamlı farkın 11-15 ile 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

İlkokul öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz değerlendirmeleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Motivasyon Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

	Yaş	N	\bar{X}	Varyans Kaynağı	Kt	f	p	
Öğretmenlerin Yaşı	20-30 Yaş	12	3.85	Gruplar Arası	.016	.049	.128	.9
	31-40 Yaş	119	3.92	Grup İçi	.129	31.116		
	41-50 Yaş	91	3.91	Toplam	31.165			
	51 Yaş ve Üstü	27	3.91					
	Toplam	246	3.91					

*p<0.05 düzeyinde anlamlı fark

Tablo 5 incelendiğinde ilkökul öğretmenlerinin mesleğe ilişkin motivasyonlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir (p>.05).

İlkokul öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin okuttukları sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını tespit etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) analizi yapılmıştır. Analizden elde edilen sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Motivasyon Ortalamalarının Okutulan Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı

	Sınıf	n	\bar{X}	Varyans Kaynağı	Kt	f	p	
Okutulan Sınıf	1. sınıf	48	3.88	Gruplar Arası	.088	.354	.692	.5
	2. sınıf	57	3.94	Grup İçi	.128	30.811		
	3. sınıf	63	3.86	Toplam	31.165			
	4. sınıf	70	3.95					
	Birleştirilmiş Sınıf	8	3.92					
	Toplam	246	3.91					

*p<0,01 düzeyinde anlamlı fark

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin okuttukları sınıflara göre p> .05 olduğundan anlamlı bir farklılaşma olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın Nitel Boyutuna Ait Bulgular: Bu kısımda araştırmanın nitel boyutunda elde edilen veri sonuçlarına yer verilmiştir. Nitel araştırma boyutunda 21 ilkökul öğretmeni ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formları içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 7: İlkokul Öğretmenlerinin Mesleki Motivasyonlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Ekonomik Boyut	Ekonomik Yetersizlik (Ö 3,7,8,9,17), Fiziki Koşullar (Ö 4,11,)	7
Donanım	Teknolojik Donanım (Ö1,4,21), Mesleki Donanım (Ö1, 2,)	5
Mesleki Doyum	Mesleği Sevme (Ö3,4,5,6,10,12,13,14,18), Mesleki İtibarsızlık (Ö6,10,16,19,20,21), İnsan Sevgisi (5,12,)	17

Tablo 7 incelendiğinde ilkökul öğretmenlerinin Motivasyon Düzeylerine ilişkin görüşleri 3 tema altında toplanmıştır. Temalar Ekonomik Boyut, Donanım ve Mesleki Doyum olarak isimlendirilmiştir. Ekonomik boyutu incelendiğinde öğretmenlerin aldıkları ücretlerin yetersiz olduğunu, maddi olarak emeklerinin karşılığını almadıklarını, okulun fiziki imkanlarının yetersizliğini dile getirmektedirler. Öğretmenlerin donanım bilgisine ilişkin görüşleri incelendiğinde eğitimde teknoloji çalışmalara yer verilmesinin ve alanlarına ilişkin bilimsel çalışmalara yönelmelerinin gerekliliği dile getirdikleri görülmüştür. Mesleki doyuma ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin insan sevgisine sahip olmaları, mesleklerini sevmeleri ve mesleklerinin toplumdaki değerine göre görüş belirttikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin motivasyon düzeylerine ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir.

“Öğretmenlerin öğrenci gelişimi için kendilerini geliştirmesi ve Teknoloji Tabanlı çalışmalara yönelmesi gerektiğini düşünüyorum.”(Ö1)

“Mesleğin sürdürülebilir olmasının EKONOMİK tarafı da ölçülmeli, Sınır öğretmenliğini seviyorum fakat ekonomik olarak tatmin etmiyor. Bu da meslekten soğumaya sebep oluyor” (Ö3).

“Öğretmen olmak için insanları sevmek lazım.” (Ö5).

“Mesleğimi seviyorum ama toplumda itibar edilmediğini düşünüyorum. Önemsenediğini görüyoruz” (Ö6).

“Öğretmenlerin mali yönden desteklenirse her anlamda pozitif etkisi olmuş olur...” (Ö9).

“Öğrencilerimizi ve mesleğimizi seversek mutlu ve başarılı olmamız kaçınılmazdır.” (Ö12).

“Güzel ama saygınlığı ve değeri bilinmeyen bir meslek halini alması bu meslekten soğumamıza neden oluyor.” (Ö16).

4. SONUÇ TARTIŞMA ve ÖNERİLER

İlkokul öğretmenlerinin motivasyon düzeylerini ve motivasyonlarını etkileyen nedenlerin araştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında cinsiyetin motivasyon üzerinde bir etkisinin olmadığı, özel okulda görev yapan öğretmenlerin ve mesleki kıdemi 11-15 ile 16-20 yıl arasında değişen öğretmenlerin lehine anlamlı sonuçlar elde edildiği nitel sonuçlarla da desteklenmiştir. Özel okulların fiziki şartlarının daha iyi oluşu nicel sonuçları desteklemektedir. Literatür incelendiğinde Çakmak & Ercan (2006) da yaptıkları çalışmada mesleki kıdemin artmasının öğretmenlerin motivasyonları üzerinde olumlu sonuçları olduğu bulgusu elde etmiştir. Güloğlu Demir ve diğerleri (2017) yaptıkları çalışmada da cinsiyetin motivasyon üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı buna karşın mesleki deneyimi yüksek olan öğretmenlerin motivasyon düzeyinin daha yüksek olduğu sonucu elde ederken Akpolat & Oğuz (2022) çalışmalarında öğretmenlerin cinsiyet, eğitim durumları ve mesleki kıdemlerinin motivasyon üzerinde bir etkisinin olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Benzer şekilde Tulunay Ateş & Buluç (2018) yaptıkları çalışmada da mesleki kıdemin motivasyon üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Canöz ve diğerleri (2019) yaptıkları çalışmada da cinsiyetin motivasyon üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucu araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir.

Araştırmanın diğer bulguları incelendiğinde öğretmenlerin yaşının ve kaçınıcı sınıfı okuttuklarının motivasyonları üzerinde bir etkisinin olmadığı, öğretmenlerin ekonomik olarak güçlük yaşadığı mesleki olarak emeklerinin karşılığını alamadıklarını ve bu durumun motivasyonlarını olumsuz etkilediği ve meslekten soğumalarına neden olduğu sonuçları ortaya çıkmaktadır. Maddi açıdan düzenlemelerin yapılması öğretmenler açısından olumlu dönüşlerin olacağı her anlamda pozitif bir etkisinin olacağı dile getirilmiştir. Aynı zamanda öğretmenlerin eğitimde teknolojiye yer vermeleri mesleki olarak bilimsel çalışmalara katılmaları, alanlarında kişisel olarak kendilerini geliştirmelerinin de motivasyonlarına olumlu katkı sunacağı sonuçları elde edilmiştir. Literatüre bakıldığında Yazıcı (2009) yaptığı çalışmada öğretmenlerin kariyer gelişimlerinin motivasyonlarıyla ilişkili olduğu, kariyer gelişimleri artınca motivasyonlarında da artış olduğu bunun yanında ekonomik olarak düşük gelir düzeyine sahip öğretmenlerin okuldaki uyumlarının düşük olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Öğrenci başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olan öğretmenlerin motivasyon düzeyleri öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde etkisi olabileceğinden dolayı öğretmenlerin motivasyonlarının yüksek tutulması için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi, ekonomik refahlarında düzenlemelerin yapılması, okulların fiziki şartlarında düzenlemelerin yapılmasının öğretmenlerin motivasyonlarını yükselteceği ve öğrencilerin başarıları üzerinde de olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yalçın, S. ve Yıldırım, İ. (2013). Öğretmenlerin Motivasyon Etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3),151–66.
- Akpolat, T. ve Oğuz, E. (2022). Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Güven, Umut ve Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53),240–62
- Bayındır, N. (2021). Çevrimiçi Öğretim Sürelerinde Motivasyon Faktörü. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2),291–303.
- Bozgün, K. ve Akın Kösterelioğlu, M. (2020). Reliability and Validity Study of The Elementary School Motivation Scale's Turkish Form. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1),209–36.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Can, A. (2019). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canöz, T., Ünlü, İ. ve Uzunkol, E. (2019). İlkokul Öğretmenlerinin Mesleki Motivasyon Düzeyleri Ve Sınıf Yönetimi Stilllerinin İncelenmesi. *Temel Eğitim*, 1(2),40–56.
- Creswell, J. W. (2019). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Mustafa Sözbilir (Çev). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakmak, M. ve Ercan, L. (2006). Etkili Öğretim Sürecinde Deneyimli Öğretmenler ve Öğretmen Adaylarının Motivasyon Konusunda Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3),133–43.
- Göloğlu Demir, C., Demir, E. ve Bolat, Y. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonları İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37),73–87.
- İlgar, Ş. (2004). Motivasyon Aktiviteleri ve Öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 2:211–22.
- Katipoğlu, B. (2012). Öğrencilerde Dikkat ve Motivasyon Zafiyetine Neden Olan Bazı Faktörler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27),225–235.
- Köyceğiz, M. ve Özbey, S. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Motivasyon Düzeylerinin Problem Çözme Becerileri ve Öğretmenlerine İlişkin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Folklor/Edebiyat*, 97(1),571–610.
- Nayır, F. (2017). Öğrencilerin Motivasyon Düzeyi İle Derse Katılım Düzeyi Arasındaki İlişki. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research*, 2017(71),59–77.
- Özbey, S. ve Aktemur Gürler, S. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Motivasyon Düzeyleri İle Sosyal Becerileri ve Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Chemical Information and Modeling*, 8(1),587–602.
- Öztürk, E. ve Uzunkol, E. (2013). İlkokul Öğretmeni Motivasyon Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Journal of Theory and Practice in Education*, 9(4),421–35.
- Ünal, G., Cambaz, H.Z. ve Akkaya, E. C. (2021). Motivasyon İle Yaratıcılığın Ortaokul Öğrencilerinde Bilişsel Beceriler Çerçevesinde İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3),918–35.
- Üstün, M. ve Taş, A. (2021). X Ve Y Kuşağı Öğretmenlerin Kullandıkları Motivasyon Tür Ve Araçları. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 11(1),251–68.

- Tahiroğlu, M. ve akır, S. 2014. İlkokul 4 . Sınıflara Yönelik Matematik Motivasyon Ölçeğinin Geliştirilmesi Development of Mathematics Motivation Scale Related to Elementary Education 4th Grade. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(3),29–48.
- Tohidi, H. ve Jabbari, M.M. (2012). The Effects of Motivation in Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 31(2011),820–824.
- Tulunay Ateş, Ö. ve Buluç, B. (2018). İlköğretim Öğretmenlerinde Motivasyon Ve Örgütsel Bağlılığın Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48),1–30.
- Yazıcı, H. (2009). Teaching Profession Sources of Motivation and Basic Attitudes: A Theoretical Overview. *Kastamonu University Kastamonu Education Journal*, 17(1),33–46.
- Yılmaz, S. (2017). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Motivasyon Stratejilerine İlişkin Beklentiler. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(17),359–374.